

Protokoll 3/2025

fört vid Fastighetsnämndens sammanträde tisdagen den 22 april 2025 kl. 16:30-16:40, Bråvallasalen, Stadshuset

Ledamöter

Clara Lindblom (V) Ordförande
Henrik Virro (M) Vice ordförande
Alma Carlsson (S)
Gustav Österman (S)
Ingela Edlund (S)
Martin Hansson (MP)
Therese Lindström (M)
Theréz Randquist (M)
Sergej Salnikov (SD)
Hansi Karppinen (L)
Frank Hojem (C)
Jimmy Gigg Lundin (S) ersätter Anders Österberg (S)
Ulf Walther (S) ersätter Emil Hrafn Stensson (S)

Ersättare

Hashim Mohamed Jama (V)
Vanja Knocke (V)
Albin Arleskär (MP)
Mats Rydelius (M)
Tomas Tetzell (M)
Vendela Magnell (M)
Julian Kroon (SD)
Lovisa Hedin (KD)

Övriga närvarande

Anders Kindberg Fastighetsdirektör
Lars Cha Avdelningschef
Olga Ekstam Avdelningschef
Camilla Silfverling Avdelningschef
Fabian Lind Nämndsekreterare

Justerare

Clara Lindblom, Henrik Virro

Datum för justering

2025-04-22

Paragraf

§§5-9, §§17-18

Sekreterare

Fabian Lind

§ 5**Underlag för budget 2026 med inriktning 2027 och 2028
för fastighetsnämnden**

FSK 2025/6

Beslut

Fastighetsnämnden beslutar enligt fastighetskontorets förslag:

1. Fastighetsnämnden beslutar att godkänna kontorets förslag till underlag för budget 2026 med inriktning för 2027 och 2028 samt överlämnar den till kommunstyrelsen.
2. Fastighetsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Reservation

Hansi Karppinen (L) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Frank Hojem (C) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

1) Ordföranden Clara Lindblom (V), Alma Carlsson m.fl. (S), Martin Hansson (MP), vice ordföranden Henrik Virro m.fl. (M) och Sergej Salnikov (SD) föreslår (se beslutet).

2) Hansi Karppinen (L) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:

1. Att delvis bifalla kontorets förslag till beslut.
2. Att uppdra åt fastighetskontoret att återkomma med förslag till inriktningsbeslut i enlighet med vad som nedan anföras.
3. Att därutöver anför följande:

Fastighetsnämndens uppdrag är i första hand att förvalta lokaler och anläggningar för stadens eget behov och interna hyresgäster. Nämnden har ett stort ansvar för att leda arbetet med att bevara och varsamt förvalta fastigheter med höga kulturhistoriska värden. Inom ramen för sitt bestånd behöver arbetet mot otrygghet fortsatt prioriteras för att bidra till en trygg, levande och attraktiv stadsmiljö. Fastigheter som inte långsiktigt behövs för stadens egna verksamheter bör

avyttras, både för att minska stadens behov av lånefinansierade investeringar och för att hantera ökade räntekostnader. Staden ska inte ha några outhyrda lokaler i nämndens bestånd, och tomma lokaler ska undvikas genom aktiv uthyrning eller avyttring.

Liberalernas politik syftar till att utveckla staden med respekt för dess historia och kulturmiljöer. I kommunfullmäktige har Liberalerna reserverat sig till förmån för eget budgetförslag, som vi önskat låg till grund för fastighetsnämndens verksamhetsplan för 2025. En viktig del av Liberalernas budgetförslag är inrättandet av en kulturhistorisk fond. Fastighetsnämnden förvaltar ett stort antal fastigheter med höga kulturhistoriska värden, och utan tillräckligt underhåll riskerar dessa att förfalla och i värsta fall rivas. På grund av eftersatt renovering har flera fastigheter krävt omfattande och akuta åtgärder, vilket i sin tur lett till kraftigt ökade hyreskostnader. Detta har särskilt drabbat föreningslivet, som i flera fall tvingats minska sin verksamhet eller helt flytta på grund av de nya, mycket högre hyrorna. Dessa konsekvenser hade i stor utsträckning kunnat undvikas om en kulturhistorisk fond, med öronmärkta medel för underhåll och bevarande, hade funnits tidigare. För att säkra det långsiktiga underhållet och förvaltningen av dessa byggnader föreslås därför att en kulturhistorisk fond inrättas med en total ram på 250 miljoner kronor under perioden 2023–2026. Genom fonden kan exempelvis stadens konstnärsateljéer, såsom Dihlströmska huset vid Mosebacke och ateljéerna vid Vinterviken, bevaras för framtida generationer.

Fastighetsnämndens arbete ska i högre grad bidra till att uppfylla stadens ambitiösa klimat- och miljömål. Arbetet med energieffektivisering och investeringar i förnybar energi ska intensifieras, med särskilt fokus på att öka produktionen av solenergi inom det kommunala fastighetsbeståndet. Solpaneler ska inte bara installeras på tak utan kan även installeras på byggnaders fasader, där det är tekniskt möjligt, effektivt och arkitektoniskt lämpligt. Detta möjliggör en effektivare energianvändning, särskilt i täta stadsmiljöer med begränsade takytor. Vidare bör även olika former av geoenergi såsom bergvärme och jordvärme utvärderas som uppvärmningskälla där så kan vara lämpligt.

Vid både nyproduktion och ombyggnation av stadens fastigheter ska hög miljöbyggnadsstandard eftersträvas. Det innebär bland annat att fastigheterna ska ha en god inomhusmiljö, vara fria från miljö- och hälsoskadliga ämnen samt utformas för låg energiförbrukning över tid. För att ytterligare minska klimatpåverkan ska en större andel

återbruk av byggmaterial användas vid renoveringsarbeten. Detta bidrar till ett mer resurssnålt och cirkulärt byggande, vilket inte bara är ekonomiskt hållbart utan också miljömässigt nödvändigt.

Fastighetsnämnden ska också arbeta strategiskt med att integrera innovation inom grön teknik och digitalisering i förvaltningen. Smarta energistyrningssystem, digitala verktyg för drift och underhåll samt teknik för optimerad resursanvändning ska användas i större utsträckning för att effektivisera både miljöarbetet och den ekonomiska förvaltningen. Tillsammans skapar dessa satsningar ett mer framtidssäkert och hållbart fastighetsbestånd som bidrar till en grön och innovativ stad.

Inom ramen för sitt fastighetsbestånd ska fastighetsnämnden aktivt vidta åtgärder som stärker tryggheten och motverkar brottslighet i hela staden. Detta innebär både fysiska och sociala trygghetsskapande insatser, såsom förbättrad belysning, ökad närvaro, god skötsel av fastigheter och utemiljöer samt anpassningar i den byggda miljön som försvårar brott och skadegörelse. Trygghetsarbetet ska ske i nära och kontinuerlig dialog med hyresgästerna, och särskild hänsyn ska tas till behoven hos föreningsliv, idéburen sektor och andra samhällsbärande verksamheter. Det är avgörande att staden använder sitt fastighetsägarskap för att främja inkludering och social sammanhållning i alla delar av Stockholm.

Fastighetsnämnden ska bedriva en långsiktigt hållbar och ansvarsfull fastighetsförvaltning. Det innebär att det ska finnas en tydlig strategi för vilka fastigheter som ska behållas, utvecklas eller avyttras. Fastigheter som inte används av stadens egna verksamheter, inte är nödvändiga för det kommunala uppdraget eller saknar strategisk betydelse för stadens långsiktiga utveckling bör avyttras. Detta frigör resurser till underhåll och investeringar i det bestånd som är centralt för stadens behov, och bidrar samtidigt till att minska stadens behov av lånefinansiering.

En ekonomiskt hållbar förvaltning ställer höga krav på god projektstyrning, en effektiv och transparent organisation samt en robust riskhantering. Det innebär att varje investering, underhållsinsats och ombyggnation ska genomföras med noggrann ekonomisk analys, tydliga uppföljningsrutiner och fokus på långsiktig nytta. Genom att kombinera ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet i sitt arbete ska fastighetsnämnden bidra till ett tryggare, mer hållbart och

innovativt Stockholm – där stadens lokaler, kulturmiljöer och offentliga rum bidrar till livskvalitet för alla stockholmare.

Genom vårt budgetförslag för fastighetsnämnden vill vi Liberaler lägga grunden för ett mer liberalt Stockholm – en stad som håller samman, där frihet och ansvar går hand i hand, och där offentliga resurser används klokt, långsiktigt och med respekt för både individen och det gemensamma. Fastighetsnämnden spelar en avgörande roll i detta arbete genom att förvalta stadens byggda tillgångar – inte bara som ekonomiska resurser, utan som sociala och kulturella värden som skapar förutsättningar för människors liv, möten och utveckling.

Med vårt budgetförslag prioriterar vi trygghet genom en ansvarsfull och närvarande fastighetsförvaltning. Vi säkrar stadens kulturarv genom en långsiktig kulturhistorisk fond som motverkar förfall och oplanerade hyreshöjningar. Vi främjar grön omställning genom investeringar i solenergi, återbruk och hållbara byggmetoder. Vi stärker föreningsliv och civilsamhälle genom att motverka trångboddhet och undanträngning i det kommunala lokalbeståndet.

Vår politik bygger på insikten att stadens byggnader, lokaler och offentliga rum är verktyg för frihet: frihet att mötas, att skapa, att påverka och att känna trygghet där man bor, verkar och vistas. Genom vårt budgetförslag ges fastighetsnämnden de förutsättningar som krävs för att vara en aktiv kraft i byggandet av ett Stockholm som är fritt, hållbart och inkluderande – ett Stockholm för alla.

3) Frank Hojem (C) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:

1. Att delvis godkänna kontorets förslag beslut.
2. Att uppdra åt kontoret att återkomma med ett förslag till inriktning utifrån Centerpartiets budgetreservation i kommunfullmäktige.
3. Att därutöver anföra följande:

Centerpartiet vill staka ut en hoppfull väg framåt för det framtida Stockholm – en stad som håller ihop och ger kraft åt varje människa att förverkliga sina drömmar. Stockholm ska vara en frihetlig, grön, öppen, trygg och rolig stad där stadens styrkor tas tillvara genom samarbete med företag, akademi och civilsamhälle.

Fastighetsnämndens budgetunderlag för 2026 visar med all tydlighet att den nuvarande politiska ledningen har utmaningar vad gäller både kostnadskontroll och

prioriteringar. Kontoret anger att det totala investeringsbehovet uppgår till 7,8 miljarder kronor, vilket är 3,3 miljarder kronor mer än den tilldelade investeringsramen från kommunfullmäktige. Flera stora renoverings- och nybyggnadsprojekt kommer därmed inte rymmas inom budget, vilket leder till förseningar, avbrutna projekt och sämre kvalitet på våra fastigheter.

Stockholms stora brist på framförallt idrottsanläggningar kommer starkt påverkas trots att staden antagit styrdokumentet *Strategi för idrottsanläggningar 2022-2026* som innehåller tydliga behovsberäkningar fram till 2030. Den nuvarande majoriteten har stängt dörren för privata investerare att vara med och bygga ikapp bristen, vilket ytterligare bidrar till vi inte kommer att nå våra anläggningsmål. Det ska ställas i relation till de löften om ytterligare idrottsanläggningar och investeringar som gavs inför valet 2022. Det här faktumet har även synats av stadens 9 stora idrottsförbund genom ett öppet brev i deras respektive kanaler där deras stora besvikelse beskrivs. Det finns ett stort behov av förändring i både agerande och i synen på anläggningsfrågan.

Stockholm stad har också flera fastigheter som är i stort behov av renovering. En betydande del av vårt fastighetsbestånd har eftersatt underhåll och flera byggnader har uppnått sin tekniska livslängd. Att över tid fortsätta bygga en betydande underhållsskuld är inte hållbart och bidrar till både högre kostnader för framtiden och sämre förvaltning av stadens tillgångar. Att skjuta upp nödvändiga investeringar får också konsekvenser, inte minst för föreningsliv och kulturverksamhet som idag tvingas bedriva verksamhet i undermåliga lokaler. Fastighetskontoret behöver också aktivt jobba med att anpassa nuvarande bestånd och avyttra fastigheter som inte skapar värde för kärnuppdraget.

Vad gäller klimatarbetet är det lätt att sätta höga mål som fossilfritt Stockholm, utbyggd laddinfrastruktur, energieffektivisering och återbruk i byggprojekt. Men ambitioner måste följas av finansiering. Flera av klimatåtgärderna i budgetunderlaget kräver ökade investeringskostnader som inte tydligt finns avsatta.

Beslutsgång

Ordföranden Clara Lindblom (V) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Clara Lindblom (V), Alma Carlsson m.fl. (S), Martin

Hansson (MP), vice ordföranden Henrik Virro m.fl. (M) och Sergej Salnikov (SD).

Särskilt uttalande

Vice ordföranden Henrik Virro m.fl. (M) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Moderaterna står bakom ambitionen om långsiktig ekonomisk hållbarhet och ser positivt på kontorets fokus på styrning, kontroll och utveckling av nya rutiner. Samtidigt är det avgörande att dessa ambitioner leder till faktiska förbättringar i budgetdisciplin och genomförandekraft. Den oroande utvecklingen vi sett i tidigare uppföljningar, där stora brister funnits i ekonomisk styrning och kostnadskontroll, får inte upprepas.

Vi vill särskilt betona vikten av att stadens fastighetsverksamhet fortsatt bedrivs med fokus på affärsmässighet och konkurrens. Kontorets resonemang om att i vissa fall genomföra uppdrag i egen regi måste hanteras med stor försiktighet. Vår uppfattning är tydlig, där marknaden kan leverera med kvalitet och effektivitet ska staden inte ta över verksamhet som innebär ökade risker, högre kostnader och minskad flexibilitet. Det är genom upphandling och välformulerade avtal som vi bäst säkrar kvalitet och kostnadseffektivitet.

Vi stödjer arbetet med att renodla fastighetsbeståndet och uppmanar kontoret att påskynda försäljningsprocesser för fastigheter utan strategiskt värde. Att binda stora resurser i fastigheter som inte fyller stadens kärnbehov är inte försvarbart i ett ekonomiskt läge där Stockholm lånar över en miljon kronor i timmen.

Det är därför vår tydliga uppfattning att försäljningsprocesser för Hästa gård och Hötorgshallen bör initieras skyndsamt. Båda objekten har under lång tid belastat stadens resurser utan att bidra till kärnverksamhet, och i fallet med Hötorgshallen är den kommersiella karaktären särskilt uppenbar. Dessa fastigheter bör frigöras för privata aktörer som har bättre förutsättningar att utveckla dem på marknadsmässiga villkor.

Vi vill också lyfta fram vikten av att Af Chapman prioriteras för uthyrning. Fartyget är en unik tillgång som i dag står utan tydlig användning och där stadens möjligheter att själva nyttja det är begränsade. Att få till en uthyrning till en aktör som kan bidra med verksamhet och intäkter är ett viktigt steg för

att säkerställa att fastigheten inte fortsätter att ligga outnyttjad till kostnad för stockholmarna.

När det gäller klimatinvesteringar ser vi positivt på åtgärder som är kostnadseffektiva och ger tydlig klimatnytta. Däremot bör staden vara återhållsam med symbolprojekt eller initiativ som kräver omfattande resurser utan säkerställd effekt. Särskilt arbete med återbruk och energieffektivisering bör styras av krav på mätbarhet och återbetalningstid.

Stockholm förtjänar en fastighetsförvaltning som fokuserar på kärnuppdraget, prioriterar rätt, och hushåller med skattebetalarnas pengar. Vi förväntar oss att kontoret återkommer med konkreta resultat av det förbättringsarbete som nu aviseras.

Ersättaryttrande

Lovisa Hedin (KD) lämnar ersättaryttrande enligt följande:

Fastighetskontoret förvaltar 1 030 fastigheter och 550 bostadsrätter. Det är en stor variation av typer av fastigheter, då beståndet inkluderar allt från idrottsplatser, brandstationer, saluhallar och herrgårdar till lägenheter och förskolelokaler. Utmaningar som fastighetskontoret lyfter med samtliga delar av fastighetsbeståndet består främst i upprustningskostnader som krävs utifrån den beräknade tekniska livslängden. Upprustningskostnaderna rör såväl ett uppdämt behov av renovering och planerat underhåll.

Stockholm växer, vilket är glädjande, men det sätter ytterligare krav på en utökad fastighetsportfölj sett till exempelvis idrottsytor, där nya idrottsanläggningar behöver etableras samtidigt som befintliga fastigheter får ett utökat renoverings- och underhållsbehov i takt med att nyttjandetiden behöver öka. Detta påverkar den tekniska livslängden ytterligare, då slitaget ökar jämfört med vad fastigheterna ursprungligen var dimensionerade för. Vällingby sim- och idrottshall är ett av flera exempel på hur fastighetsportföljen står inför en omfattande renovering som kommer pågå under innevarande period. Kontoret lyfter hur ett oroligt omvärldsläge skapar utökat resursbehov. Ökade kostnader för el och material gör i förlängningen att kostnaderna för hyresgästerna ökar.

Under kommande budgetperiod har fastighetskontoret även identifierat behovet av nya förvaltningslokaler för den nya stadsdelsförvaltningen Järva. Även om det kan vara lockande att skapa nytt får vi inte försaka det som redan finns inom

fastighetsportföljen. Bägge av de tidigare stadsdelsförvaltningarna Spånga-Tensta och Rinkeby-Kista hade stadsdelskontor. Innan beslut tas om renovering av Kämpingeskolan är den ansvarsfulla lösningen att först se över hur användningen av de tidigare stadsdelskontoren kan nyttjas. Att återanvända tidigare lokaler är såväl kostnads- som miljöeffektivt.

Vi kristdemokrater tycker att fastighetsbeståndet i staden ska vara välskött och tryggt för stockholmarna. Det är av högsta vikt att det sköts och förvalts på ett kostnadseffektivt sätt med respekt för stockholmarnas skattekonor. Kristdemokraterna vill återigen betona vikten av fokus på styrning och noggrann kostnadskontroll. När kontoret planerar upprustningar av fastigheter behöver det finnas en tydlig och grundlig kostnadsbild som håller budget. Tidigare bristande kostnadskontroll vid projektgenomföranden är inte ett ansvarstagande förvaltande av stockholmarnas skattemedel.

Vidare menar vi att kontoret behöver fortsätta dela arbetet med privata aktörer för att dels effektivisera kostnaderna men också för att ta tillvara på den vilja som finns bland Stockholms företag att bidra till fastighetsdriften i staden. En konkurrensutsatt marknad säkerställer att aktörer ständigt är på tårna, vilket möjliggör ett bättre erbjudande för stockholmarna genom en högre kvalitet och även ett bättre förvaltande av skattemedel genom bättre effektivitet.

Handlingar i ärendet

- FSK 2025/6-1 (Godkänd - R 1) Underlag för budget 2026 med inriktning 2027 och 2028 för fastighetsnämnden
- FSK 2025/6-2 Bilaga 1. Investeringar 2026-2028
- FSK 2025/6-3 Bilaga 2 Investnetto FSK
- FSK 2025/6-4 Bilaga 3 Investnetto Idrott
- FSK 2025/6-5 Bilaga 4 Klimatinvesteringar 2026-2028
- FSK 2025/6-6 Bilaga 5 Kommentarer Stora Projekt
- FSK 2025/6-7 Bilaga 6 Prioriteringsverktyg SPIS 2025
- FSK 2025/6-8 Bilaga 7 Klimatanpassning investeringar 2026-2028

§ 6**Motion om att sälja Hästa gård. Remissvar**

FSK 2025/120

Beslut

Fastighetsnämnden beslutar enligt fastighetskontorets förslag:

1. Fastighetsnämnden godkänner och överlämnar fastighetskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Fastighetsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Reservation

Samtliga ledamöter för Moderaterna reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

1) Ordföranden Clara Lindblom (V), Alma Carlsson m.fl. (S), Martin Hansson (MP), Sergej Salnikov (SD), Hansi Karppinen (L) och Frank Hojem (C) föreslår (se beslutet).

2) Vice ordföranden Henrik Virro m.fl. (M) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:

1. Att fastighetsnämnden tillstyrker motionen i sin helhet.
2. Att fastighetsnämnden uppdrar åt fastighetskontoret att återkomma med en skriftlig återrapportering till nämnden senast september 2025 kring hur det nytecknade arrendeavtalet för Hästa gård fungerar, inklusive ekonomiska förutsättningar, investeringar och verksamhetens bidrag till stadens mål.
3. Att återrapporteringen särskilt ska belysa vilka åtgärder som vidtagits för att säkerställa att det tecknade avtalet inte innebär ekonomiska risker för staden samt hur kostnader och ansvar för upprustning av gårdens byggnader hanteras.
4. Att därutöver anföra följande:

Moderaterna har länge förespråkat en försäljning av Hästa gård som en del i att renodla stadens fastighetsbestånd och säkerställa en långsiktigt hållbar ekonomisk förvaltning. Vi noterar att fastighetskontoret under 2024 har tecknat ett nytt arrendeavtal för gården och att verksamheten nu påbörjats

under ny arrendator, känd från Bögs gård i Sollentuna. Arrendatorn har uttryckt ambitioner att bedriva ett aktivt jordbruk och öppna upp gården för allmänheten, vilket är välkommet.

Samtidigt uttrycker vi en fortsatt oro för de ekonomiska risker som gården innebär. Gården har stått utan aktiv verksamhet i flera år, byggnaderna har stort upprustningsbehov och det är ännu oklart, såvitt vi är informerade, hur kostnaderna ska fördelas mellan staden och arrendatorn. Vi vill därför understryka behovet av uppföljning och transparens i hur verksamheten utvecklas, inte minst med avseende på investeringar och ekonomisk påverkan.

Vi anser att det är fortsatt angeläget att säkerställa att Hästa gård inte blir en långsiktig ekonomisk belastning för staden. Därför bör fastighetskontoret få i uppdrag att återkomma till nämnden med en rapport kring hur det nya arrendet utvecklas, inklusive de investeringar som krävs, ansvarsfördelning samt hur verksamheten bidrar till stadens övergripande mål.

Beslutsgång

Ordföranden Clara Lindblom (V) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Clara Lindblom (V), Alma Carlsson m.fl. (S), Martin Hansson (MP), Sergej Salnikov (SD), Hansi Karppinen (L) och Frank Hojem (C).

Handlingar i ärendet

- FSK 2025/120-2 (Godkänd - R 1) Motion om att sälja Hästa gård. Remissvar
- FSK 2025/120-1.1 Bilaga 1 Motion om att sälja Hästa gård

§ 7**Revidering av program för inköp. Remissvar**

FSK 2025/172

Beslut

Fastighetsnämnden beslutar enligt fastighetskontorets förslag:

1. Fastighetsnämnden godkänner och överlämnar fastighetskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Fastighetsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Reservation

Hansi Karppinen (L) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

1) Ordföranden Clara Lindblom (V), Alma Carlsson m.fl. (S), Martin Hansson (MP), vice ordföranden Henrik Virro m.fl. (M), Sergej Salnikov (SD) och Frank Hojem (C) föreslår (se beslutet).

2) Hansi Karppinen (L) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:

1. Att programmet ges skarpare rutiner om hur staden kan stödja stadsdelsförvaltningarna i de upphandlingar som förvaltningarna ansvarar för.
2. Att staden inrättar avtalscontrollers för att säkerställa att stadens inköp och upphandlingar är både socialt och ekonomiskt hållbara.
3. Att därutöver anföra följande:

Liberalerna välkomnar revideringen av Stockholms stads program för inköp, det är ett viktigt steg i arbetet för att säkerställa att stadens resurser används ansvarsfullt och effektivt. Vi har vid upprepade tillfällen lyft vikten av att motverka välfärdsbrottslighet inom stadens verksamheter, och vi ser positivt på att dessa frågor nu ges fokus i programmet.

Stockholms stad gör årligen inköp för stora belopp, och det är avgörande att de genomförs med seriösa aktörer som följer lagar och regler. Genom att skärpa rutinerna och ställa

tydligare krav minskar vi risken för att oseriösa och kriminella aktörer får tillgång till stadens skattemedel. Det förutsätter också förbättrade kontroller och uppföljning genom hela inköpsprocessen.

Liberalerna anser att Stockholm måste ställa tydligare krav i sina upphandlingar, både initialt och löpande under hela avtalstiden när det gäller entreprenörers skyldighet att dela information. Det räcker inte med krav vid upphandlingstillfället, utan informationsdelningen måste fortsätta kontinuerligt. Vi ser också ett stort behov av att bygga upp kompetens inom avtalshantering, inte bara inom det tekniska sakområdet utan också inom juridik och uppföljning, för att kunna ställa och driva krav gentemot leverantörer på ett effektivt sätt. Här skulle Liberalernas förslag om avtalscontrollers ha en betydande roll för att motverka problemet.

Ett annat problem som måste hanteras är bristen på fungerande informationsflöden, både mellan kommuner och mellan kommunen och andra myndigheter som Skatteverket. Det är en fråga där staten har ett ansvar, men Stockholm som huvudstad måste gå före och vara pådrivande i att hitta lösningar. För oss är det självklart att den lagstiftade rollen som brottsförebyggande aktör också innebär ett ansvar att bygga strukturer, rutiner och samarbete som även fungerar i praktiken.

Vi har under senare tid blivit informerade om konkreta brister i stadens möjligheter att kontrollera entreprenörer löpande under avtalstiden, särskilt inom vissa stadsdelar. Ett exempel är inom parkskötseln, där det framkommit att leverantörer byter ut personal efter upphandling utan att detta anmäls eller där resurser saknas för att följas upp systematiskt.

Det har i flera fall varit svårt för stadsdelsförvaltningarna att säkerställa att samtliga personer som utför arbete åt staden omfattas av avtalsenliga villkor, såsom lön, arbetsvillkor och rätt till semester med mera.

Dessa brister undergräver stadens ambition om att endast göra affärer med seriösa aktörer och innebär en påtaglig risk för att offentliga medel når oseriösa eller till och med kriminella verksamheter. Det visar tydligt på behovet av skarpare krav på uppföljning och kontroll under hela avtalets löptid samt förbättrad samordning och stöd till stadsdelarna.

För att säkerställa att stadens inköpsarbete håller hög kvalitet och lever upp till kraven på sund konkurrens och

rättssäkerhet, är det avgörande att beställarkompetensen inom stadens organisation förstärks. I dag finns det variationer mellan nämnder och stadsdelar vad gäller förmågan att följa upp avtal, tolka juridiska villkor och hantera komplexa entreprenader. En stärkt beställarroll är en nyckel till att förebygga välfärdsbrott och att säkerställa att skattebetalarnas pengar används på ett ansvarsfullt sätt.

Liberalerna har därför föreslagit att staden inför särskilda avtalscontrollers. Dessa ska ha kompetens att granska och följa upp avtal både ur ett juridiskt perspektiv och med fokus på ekonomisk hållbarhet. Det handlar inte bara om att säkerställa att avtalsvillkor efterlevs, utan även om att skapa en funktion som identifierar risker, brister och möjligheter till förbättring i hela inköpskedjan. Genom att professionalisera uppföljningen av avtal kan vi minska risken för att oseriösa leverantörer får fäste i stadens verksamheter och stärka kvaliteten i de tjänster som stockholmare får ta del av.

Exemplet ovan med bristande uppföljning inom parkskötsel visar tydligt varför det behövs stärkt beställarkompetens och en mer professionell avtalsuppföljning. När personal byts ut utan kontroll och avtalade villkor inte följs upp, riskerar vi att välfärdsmedel hamnar hos aktörer som inte lever upp till stadens krav. Här kan en funktion som avtalscontroller göra verklig skillnad genom att systematiskt följa upp avtal och säkerställa att varje leverantör levererar enligt överenskommelse.

Slutligen för att effektivt stävja välfärdsbrottslighet krävs också skärpta rutiner kring jäv och korruption. Det är avgörande att stadens inköpsarbete genomsyras av transparens och att varje beslut fattas på objektiva grunder. Genom tydligare riktlinjer, utbildning och obligatorisk kontroll i riskutsatta delar av verksamheten kan vi minska risken för otillbörliga relationer och säkerställa att stadens resurser används på ett hederligt och rättssäkert sätt.

Beslutsgång

Ordföranden Clara Lindblom (V) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Clara Lindblom (V), Alma Carlsson m.fl. (S), Martin Hansson (MP), vice ordföranden Henrik Virro m.fl. (M), Sergej Salnikov (SD) och Frank Hojem (C).

Ersättaryttrande

Lovisa Hedin (KD) lämnar ersättaryttrande enligt följande:

Stadens inköp och upphandlingar ska utformas ändamålsenligt utifrån respektive förvaltnings behov för att utföra kommunala kärnuppdrag. Varje skattekrona ska ge så stor nytta som möjligt. Samtidigt kan inköp användas som verktyg i omställningen till en mer hållbar stad i den mån upphandlade entreprenörer kan erhålla ekonomiskt försvarbara alternativ på en välfungerande, konkurrenssatt marknad.

Kristdemokraterna välkomnar att styret inkluderar beredskapsfrågor som del av det reviderade programmet för inköp. Vi är däremot fortsatt mycket kritiska till att inköp och upphandlingar systematiskt – och i allt större grad – utformas med målsättningen att vara drivande i omställningen av marknaden med detaljkrav på produkter som inte finns på en fungerande marknad. Målet måste åter bli att tillgodose stockholmarna kvalitet för sina skattekronor. Likaså anser vi att sysselsättningskrav vid upphandling istället ska utformas som frivilliga önskemål eftersom det knappast kan anses vara ett kommunalt kärnuppdrag att diktera entreprenörers rekryteringsprocesser eller anställningsavtal. Det är inte bara kostnadsdrivande utan snedvrider även konkurrensen vilket de återkommande problemen med allt för få anbud är facit på.

Handlingar i ärendet

- FSK 2025/172-2 (Godkänd - R 1) Revidering av program för inköp. Remissvar
- FSK 2025/172-1.2 Bilaga 1 Stockholms stads program för inköp

§ 8**Revidering av program med mål och riktlinjer för utförare av kommunala angelägenheter. Remissvar**

FSK 2025/173

Beslut

Fastighetsnämnden beslutar enligt fastighetskontorets förslag:

1. Fastighetsnämnden godkänner och överlämnar fastighetskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Fastighetsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Clara Lindblom (V) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Hansi Karppinen (L) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Liberalerna ställer sig i grunden positiva till den föreslagna revideringen av programmet med mål och riktlinjer för utförare av kommunala angelägenheter. Vi välkomnar att programmet nu även omfattar verksamhet som bedrivs i egen regi, i enlighet med ändringar i kommunallagen. Det är ett viktigt steg mot att säkerställa likvärdiga villkor mellan privata och offentliga utförare.

Liberalerna har vid upprepade tillfällen lyft betydelsen av tydliga mekanismer för transparens, kontroll och uppföljning inom välfärdsverksamheter, särskilt i syfte att förebygga och bekämpa välfärdsbrottslighet. I detta sammanhang spelar programmet en central roll. Det är avgörande att både medborgare och beslutande organ har tillgång till tydlig information om hur resurser används och hur kvalitet säkerställs oavsett vem som utför tjänsten.

Liberalerna dock kritiska till att programmets mål och riktlinjer hålls på en så pass övergripande nivå. Att hänvisa till redan existerande styrdokument utan att ge en konkret beskrivning av mål, förväntningar och uppföljningsmetoder riskerar att göra programmet tandlöst. Det finns en uppenbar risk att formuleringarna blir så allmänna att de förlorar sitt värde och blir svåra att följa upp på ett meningsfullt sätt. Detta kan i sin tur försvåra möjligheterna att utkräva ansvar när målen inte nås eller när kvalitetsbrister uppstår.

Liberalerna anser därför att mål och riktlinjer bör förtydligas, konkretiseras och kompletteras med tydliga indikatorer för uppföljning. Endast då kan programmet bli ett effektivt verktyg för styrning och transparens i kommunens samlade verksamhet.

Ersättaryttrande

Lovisa Hedin (KD) lämnar ersättaryttrande enligt följande:

Kristdemokraterna välkomnar regeringens förslag om att det ska råda lika insyn oavsett i vilket regi en kommunal angelägenhet utförs. Genom att premiera drift i egen regi snedvrids marknadsklimatet. Stärkt konkurrens mellan privata utförare samt lika förutsättningar för såväl privat som kommunal regi möjliggör istället en ökad kostnadseffektivitet och stärkt kvalitet i välfärden, samtidigt som förutsättningarna för företagare förbättras.

Handlingar i ärendet

- FSK 2025/173-2 (Godkänd - R 1) Revidering av program med mål och riktlinjer för utförare av kommunala angelägenheter. Remissvar
- FSK 2025/173-1.2 Bilaga 1 Program med mål och riktlinjer för utförare av kommunala angelägenheter

§ 9**Stockholms stads program för barns rätt till kultur.****Remissvar**

FSK 2025/66

Beslut

Fastighetsnämnden beslutar enligt fastighetskontorets förslag:

1. Fastighetsnämnden godkänner och överlämnar fastighetskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Fastighetsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Clara Lindblom (V) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Hansi Karppinen (L) med stöd av Frank Hojem (C) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Alla barn och unga ska ha möjligheter att skapa och få tillgång till kulturupplevelser.

Stockholms stads program för barns rätt till kultur ska ge alla barn och ungdomar goda möjligheter att upptäcka, uppleva och skapa många olika sorters kulturuttryck. Det är bra att det föreslagna programmet uppmärksammar vikten av att Stockholms stad blir bättre på att inkludera underrepresenterade grupper: Pojkar i alla åldrar, äldre barn och ungdomar, barn och ungdomar med funktionsnedsättning samt barn och ungdomar som växer upp i hushåll med låga inkomster. Vi vill poängtera vikten av resurssättning för att staden verkligen ska nå alla barn i olika skolklasser att varje skolår kunna genomföra kulturaktiviteter. Detta är essentiellt så att programmet blir verklighet och inte en papperstiger.

En annan aspekt vi vill lyfta handlar om det förslag som Liberalerna lade beträffande målgruppen LSS och rätten till kultur. Här avslog majoriteten vårt förslag om att utvidga Kulansamarbetet till att omfatta också LSS. Här finns idag ett begränsat utbud av aktiviteter som idrottsförvaltningen tillhandahåller, men där alla tre personkretsar inom LSS inte har tillgång till aktiviteterna. För oss är det självklart att personer som omfattas av lagen om särskilt stöd ska ha tillgång till kultur och att det bästa sättet att tillgodogöra detta är inom ramen för kulan, så att exempelvis kulturarbetare kan dyka upp på boenden och dagliga verksamheter, samt att LSS-målgruppen får tillgång till subventionerade kulturupplevelser på kulturarenor.

Ersättaryttrande

Lovisa Hedin (KD) lämnar ersättaryttrande enligt följande:

Stadens program för barns rättigheter till kultur är en reviderad version av det tidigare programmet under namnet Kultur i ögonhöjd. Fastighetskontoret lyfter viktiga aspekter för att säkerställa tillgängligheten för barn och unga till stadens kulturinstitutioner som exempelvis Kulturhuset och Stadsteatern.

Ett generellt utökat samarbete med privata aktörer för stadens fastighetsbestånd ser vi som en gynnsamt även för barn och ungas kulturutövande.

Handlingar i ärendet

- FSK 2025/66-2 (Godkänd - R 1) Stockholms stads program för barns rätt till kultur. Remissvar
- FSK 2025/66-1.1 Bilaga 1 Stockholms stads program för barns rätt till kultur

§ 17**Installation av planvärme och utbyte av konstgräs på
Hjorthagens IP, Hjorthagen 1:13, 1:5, 1:1.
Genomförandebeslut**

FSK 2024/86

Beslut

Fastighetsnämnden beslutar enligt fastighetskontorets förslag:

1. Fastighetsnämnden godkänner förslag till genomförande av projekt installation av planvärme och utbyte av konstgräs på Hjorthagens IP, del av Hjorthagen 1:13, 1:5, 1:1 till en projektutgift redovisad i tjänsteutlåtandets bilaga 1.
2. Fastighetsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Clara Lindblom (V) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Hansi Karppinen (L) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Vi ser positivt på detta genomförandebeslut, men det råder oklarheter kring om det kommer att påverka befintlig idrottsutövning under genomförandet och från Liberalernas sida önskar vi en samordning med idrottsförvaltningen för att säkerställa att erforderliga ersättningsytor, för det fall de behövs, ordnas.

Handlingar i ärendet

- FSK 2024/86-5 (Signerad) Installation av planvärme och utbyte av konstgräs på Hjorthagens IP, del av Hjorthagen 1:13, 1:5, 1:1. Genomförandebeslut.
- FSK 2024/86-6 Bilaga 1 Ekonomisk redovisning

§ 18
Teknisk upprustning av Klamparen 11.
Genomförandebeslut
FSK 2023/170

Beslut

Fastighetsnämnden beslutar enligt fastighetskontorets förslag:

1. Fastighetsnämnden godkänner för sin del förslag till genomförande och föreslår att kommunfullmäktige godkänner förslaget till genomförande för projekt Teknisk upprustning av Klamparen 11 och att fastighetsnämnden medges rätt att genomföra projektet till en projektutgift redovisad i tjänsteutlåtandets bilaga 1.
2. Fastighetsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Clara Lindblom (V) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Handlingar i ärendet

- FSK 2023/170-8 (Signerad) Teknisk upprustning av Klamparen 11, Genomförandebeslut
- FSK 2023/170-9 Bilaga 1 Ekonomisk redovisning

Digitala signaturer

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
Clara Julia,Lindblom	2025-04-23
Henrik Olov,Virro	2025-04-23